

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)
Курс навчання: 1 (осінній) семестр 2025-2026 навч. рік
Кількість кредитів: 3, 90 годин
Мова викладання: англійська/українська
Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом
Консультації: Французький б-р, 24/26, щотижнево за розкладом на кафедрі

СИЛАБУС

Викладач:	кандидат економічних наук, доцент Бичкова Наталія Володимирівна
Кафедра:	світового господарства та міжнародних економічних відносин
Контактна інформація:	bychkova.natalia@onu.edu.ua

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через вказаний e-mail та очні/онлайн зустрічі на консультаціях.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Головна мета навчальної дисципліни «Соціальна відповідальність міжнародного бізнесу» - формування у студентів комплексної системи знань щодо сучасних вимог до бізнесу у сфері дотримання стандартів корпоративного управління, охорони навколишнього середовища та ефективної взаємодії із зацікавленими сторонами у вирішенні соціальних проблем. Вивчення студентами даної дисципліни повинно сприяти опануванню практичними навичками з управління соціальною відповідальністю компаній (корпоративною соціальною відповідальністю, КСВ).
Завдання: засвоєння алгоритмів реалізації підходів соціальної відповідальності бізнесу в різних сегментах управління організацією; ідентифікація, аналіз і ранжування очікувань заінтересованих сторін організації з позицій концепції соціальної відповідальності менеджменту, застосування основних принципів прийняття етичних управлінських рішень; збір й оцінка інформації щодо соціальної відповідальності менеджменту для прийняття рішень і формування пропозицій до програм розвитку організації; набуття навиків щодо розробки етичних кодексів організацій, фахівців різних професій; вміння аналізувати соціальну звітність організації і готувати необхідну інформацію для її формування.

Пререквізити. Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін як міжнародні економічні відносини, економіка підприємства, основи економіки.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Результати навчання	Завдання
Тема 1. Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу	Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, значення та складові елементи. Рівні соціальної відповідальності. Фактори впливу на вибір соціально відповідальної поведінки організації. Переваги соціально відповідального підходу для бізнесу. Тенденції соціальної відповідальності бізнесу на сучасному етапі. Еволюція термінології (CSR, Sustainability, ESG, ESG Investing)	Питання, обговорення прикладів.
Тема 2. Екологічний компонент соціальної відповідальності компаній	Класифікація екологічних ризиків. Вплив екологічних чинників на бізнес. Міжнародні стандарти в сфері регулювання кліматичних ризиків (EU Taxonomy, TCFD). Можливості та фінансові наслідки заходів щодо мінімізації впливу кліматичних ризиків. Механізм подолання проблеми викидів вуглецю (СВАМ).	Питання, дискусія, обговорення прикладів.

Тема 3. ТНК та їх роль в кліматичних змінах	Сутність та особливості діяльності ТНК. Роль глобалізації в кліматичних змінах. Переваги та ризики глобалізації для країн, що розвиваються. Основні канали розповсюдження зелених технологій. Ключові драйвери інвестування в сталий розвиток. Система контролю за діяльністю ТНК (5Ps Framework)	Питання, дискусія, доповіді.
Тема 4. Соціальний компонент корпоративної відповідальності	Ключові компоненти відповідальності компаній (захист прав людини, трудові практики, розвиток людського капіталу, захист приватної інформації, робота з клієнтами). Поточний стан розвитку соціальних практик у світі. Розвиток відносин з клієнтами. Практики дотримання інклюзії, рівності та різноманіття (DEI) в трудовому колективі. Особливості дотримання принципів DEI у сфері фінансів.	Питання, дискусія, доповіді.
Тема 5. Корпоративне управління	Сутність та особливості моделей корпоративного управління. Виклики (short termism, tunneling) та можливості корпоративного розвитку. Роль структури власності та інституційних інвесторів в системі корпоративного управління. Оцінка діяльності ради директорів компанії та механізми корпоративного управління. Аналіз глобальних трендів у сфері корпоративного управління.	Питання, дискусія, доповіді.
Тема 6. Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу	Стандарти етики та етичні дилеми в корпоративній культурі. Когнітивні чинники виникнення упереджень щодо сталого розвитку та їх вплив на діяльність компаній. Психологічні аспекти прийняття рішень. Оптимізація комунікації компанії із стейкхолдерами щодо стратегії сталого розвитку. ESG Backlash. Проблема Greenwashing.	Питання, дискусія, доповіді
Тема 7. Особливості формування соціальної відповідальності бізнесу в Україні	Тенденції формування соціальної відповідальності організацій в Україні. Стратегічні напрями розвитку ефективної системи соціальної відповідальності в Україні. Глобальні цілі ООН. Принципи та завдання національної концепції соціальної відповідальності бізнесу. Стандарти соціальної відповідальності бізнесу. Сфери реалізації соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Соціальні інвестиції. Приклади успішних практик КСВ.	Питання, дискусія, доповіді
Тема 8. Оцінка соціальної відповідальності міжнародного бізнесу	Вплив рейтингу КСВ на вартість бізнесу (позитивні, негативні, контраргументи). Інтеграція соціально відповідальних практик в діяльність компанії. Міжнародні системи рейтингування в оцінці КСВ (Sustainalytics, MSCI) та їх методологія.	ІНДЗ «Аналіз та оцінка стану та результативності соціальної відповідальності міжнародної корпорації за вибором»

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бичкова Н.В., Нанейшвілі М.Р. Вплив корпоративної соціальної відповідальності на вартість компанії: міжнародний досвід // Науковий вісник УжНУ. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2021. № 36. с. 35-40.
2. Бичкова Н.В., Цевух Ю.О., Ромаскевич Г.О. Вплив якості корпоративного управління на ефективність діяльності компаній / Бичкова Н.В., Цевух Ю.О., Ромаскевич Г.О. // Інфраструктура ринку. 2020. №45. С.3-7.
3. Матос П. ESG-принципи та відповідальне інституційне інвестування у світі: Критичний огляд досліджень ; пер. з англ. - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. - 88 с.
4. Посібник для досягнення Цілей Сталого Розвитку в сфері бізнесу. SDG Compass. – 2016. – 30 с.
5. Саприкіна М. А Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика К.:

ТОВ «Фарбований лист», 2011. 480 с.

6. Environmental, Social, and Governance (ESG) Investing: A Balanced Analysis of the Theory and Practice of a Sustainable Portfolio / Hill J. Academic Press. 2020. – 357 p.
7. ESG Investing: Practices, Progress and Challenges, OECD, 2020, pp 27-32
8. Handbook On Sustainable Investments. Swiss Sustainable Finance. CFA Research Foundation. 2017. 200 p.
9. Environmental, Social, And Governance Issues in Investing: A Guide for Investment Professionals. CFA Institute. 2015. 52 p.
10. Multinational Enterprises on Climate Change: Supply Chain Emissions, Green Technology Transfers, and Corporate Commitments. World Bank Group. - 2023. - 143 p.
11. Making globalization work / Joseph E. Stiglitz. 2007. - 374 p

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання усних відповідей та письмових завдань, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання індивідуального завдання; підсумкова контрольна робота/тест після кожного змістовного модуля. Підсумковий контроль – **залік**.

Поточний та періодичний контроль								ІНДЗ	Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	100
5	5	5	5	5	5	5	5		
Контрольна робота* за змістовим модулем 1 – 15				Контрольна робота за змістовим модулем 2 – 20					

Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він може пройти онлайн курс за відповідною тематикою або пройти усне опитування на знання змісту основних наукових понять з соціальної відповідальності бізнесу (словник) і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни. Самостійна робота студентів складається з самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 10%). Обов’язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов’язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов’язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.